

Gyventojų pajamų mokesčio lengvata mokantiems savanoriško pensijų kaupimo įmokas (deklaruojant 2017 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas)

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 21 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t. y. per kalendorinius metus sumokėtas pensijų įmokas į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje, turimus pensijų fondus ir tokiu būdu susigrąžinti dalį pajamų mokesčio, išskaičiuoto (sumokėto) nuo mokestiniu laikotarpiu gautų pajamų, arba sumažinti mokėtiną pajamų mokestį.

1. Kas gali pasinaudoti lengvata?

Lengvata gali pasinaudoti tik nuolatinis Lietuvos gyventojas, t. y. gyventojas, kuris:

- tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje turi nuolatinę gyvenamąją vietą, arba
- kurio asmeninių, socialinių arba ekonominių interesų buvimo vieta tą mokestinį laikotarpį yra veikiau Lietuvoje negu užsienyje, arba
- kuris tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje ištiesai arba su pertraukomis išbuvo 183 ar daugiau dienų.

Kas laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju, plačiau paašškinta GPMĮ 4 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

2. Kas negali pasinaudoti lengvata?

Lengvata negali pasinaudoti nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) gavo:

- vien neapmokestinamųjų pajamų ir (ar)
- pajamų vien iš veiklos, vykdomos turint verslo liudijimą ir (ar)
- vien pajamų, kurios apmokestinamos, taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą.

3. Kieno naudai mokamoms įmokoms taikoma lengvata?

Iš nuolatinių Lietuvos gyventojų metinių pajamų gali būti atimamos sumokėtos pensijų įmokos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų turimus pensijų fondus, jeigu pagal pensijų kaupimo sutartį naudos gavėjai kaupimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia).

Taigi lengvata taikoma, kai naudos gavėjas pensijų įmokų mokėjimo metu yra pats gyventojas arba toks asmuo, kuris teisės aktų nustatyta tvarka įmokų mokėtojo atžvilgiu turi sutuoktinio, vaiko, įvaikio, globotinio (rūpintinio) statusą ir atitinka kitas įstatyme nustatytas sąlygas. Tuo atveju, kai naudos gavėjas atitinkamą statusą įgyja per metus, tai nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti naudos gavėjo naudai nuo tokio statuso įgijimo datos sumokėtas įmokas.

4. Į kokius fondus sumokėjus įmokas, būtų taikoma lengvata?

Lengvata taikoma, sumokėjus į savanoriškus pensijų kaupimo fondus (t. y. į III pakopos pensijų fondus).

5. Kur įsteigtiems pensijų fondams taikoma lengvata?

Lengvata taikoma:

- įmokoms, sumokėtoms į Lietuvos Respublikoje įsteigtus pensijų fondus;
- įmokoms, sumokėtoms į Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje įsteigtus ar kitaip organizuotus pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų turimus pensijų fondus.

Europos ekonominės erdvės valstybėms priklauso 28 Europos Sąjungos valstybės narės (Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Didžioji Britanija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija, Vokietija, Kroatija) ir Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija.

6. Ar taikoma lengvata gyventojams, mokantiems įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą?

Nuolatiniams Lietuvos gyventojams, mokantiems įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą (I pakopos pensijų fondą) arba kaupiantiems Valstybinio socialinio draudimo įmokų dalį kituose pensijų kaupimo fonduose (II pakopos pensijų fonduose), lengvata netaikoma.

7. Kas gali įmokas į pensijų fondus atimti iš pajamų?

Per kalendorinius metus sumokėtų įmokų į pensijų fondą sumą iš savo tų metų pajamų gali atimti gyventojas, kuris faktiškai mokėjo įmokas, jeigu įmokų mokėjimo metu tenkinamos visos kitos GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytos sąlygos

8. Ar galima atimti visą sumokėtų įmokų sumą?

Bendra visų GPMĮ 21 straipsnyje nurodytų atimamų išlaidų (t. y. gyvybės draudimo įmokų, įmokų į pensijų fondus, mokėjimų už studijas, palūkanų už kreditą būstui įsigyti,) suma negali viršyti 25 proc. apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos GPMĮ 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, atėmus 16 straipsnio 1-5 punktuose nurodytas sumas.

Įmokų į pensijų fondus ir/ar gyvybės draudimo įmokų išlaidų suma bet koku atveju negali viršyti 2000 eurų. Taip nustatyta GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje. Todėl tie gyventojai, kurie tokių įmokų 2017 metais ar vėliau sumokėjo(-ės) daugiau nei 2000 eurų (atskirai ar bendroje sumoje), iš metinių pajamų galės atimti tik 2000 eurų sumą.

Apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimo tvarka paaiškinta GPMĮ 16 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

Pavyzdys

Tarkime, gyventojas 2017 metų mokesčio laikotarpiu apmokestinamosios pajamos, apskaičiuotos GPMĮ 16 straipsnyje nustatyta tvarka - 12 000 Eurų.

Šiuo atveju 25 proc. suma nuo gautos apmokestinamųjų pajamų sumos – 3000 Eur (12 000x25/100).

Tarkime, 2017 metų mokesčiu laikotarpiu gyventojas patyrė šias išlaidas:

- savo naudai sumokėjo pensijų įmokas į Lietuvos Respublikoje įsteigtą pensijų fondą - 1200 Eur.

- savo naudai sumokėjo gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį - 1000 Eur.

Visa gyventojų patirtų išlaidų suma - 2200 Eur (1200 + 1000) .

Šiuo atveju gyventojų patirtų išlaidų 2200 Eur suma nėra didesnė už 25 proc. sumą - 3000 Eur, tačiau, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas iš 2017 metų mokestinio laikotarpio pajamų galės atimti ne didesnę nei 2000 Eur pensijų ir gyvybės draudimo įmokų sumą, nors viso tokių išlaidų patyrė 2200 Eur.

Atitinkamos rūšies išlaidų dydį, neviršijant nustatyto 2000 Eur apribojimo, gyventojas pasirenka savo nuožiūra.

9. Kaip pasinaudoti lengvata?

Gyventojas, norėdamas pasinaudoti lengvata, turi pateikti Metinės pajamų deklaracijos GPM308 formą ir prie jos pridėti priedo GPM308L formą „Gyventojų apmokestinamąsias pajamas mažinančios išlaidos“.

Deklaracijos ir jos priedų formos patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) viršininko 2009 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VA-96 „Dėl Metinės pajamų deklaracijos GPM308 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo ir tikslinimo taisyklių patvirtinimo“

Įsidėmėtina, kad priedo GPM308L formos L3 laukelyje gyventojas įrašo asmens, kurio naudai ar už kurį buvo sumokėtos įmokos į pensijų fondą, asmens kodą. Jei įmokas į pensijų fondą gyventojas moka savo naudai, jis L3 laukelio nepildo.

10. Kokiais dokumentais gali būti pagrįsti įmokų į pensijų fondus mokėjimai?

Pensijų fondų įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai:

- pensijos sutarties originalas arba kopija;
- įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai (kvitai, mokėjimo pavedimai ir pan.), turintys privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus;
- pensijų fondo išduotas laisvos formos dokumentas, patvirtinantis įmokų gavimą.

11. Ar reikia pateikti sumokėjimą patvirtinančius dokumentus kartu su deklaracija?

Ne, nereikia. Tačiau įmokų sumokėjimą patvirtinančių dokumentų originalus arba jų nuorašus, patvirtintus notarine tvarka, privaloma saugoti ne trumpiau kaip 10 metų po ataskaitinio mokestinio laikotarpio metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo. Taip nustatyta GPMĮ 35 straipsnio 1 dalyje. Sumokėjimą patvirtinantys dokumentai pateikiami mokesčių administratoriui paprašius.

12. Kada reikia pateikti deklaraciją?

Metinę pajamų deklaraciją reikia pateikti iki kalendorinių metų, einančių po mokestinio laikotarpio, už kurį deklaracija yra teikiama, gegužės 1 dienos (pvz., už 2017 metus iki 2018-05-01).

13. Kam ir kokiais būdais galima pateikti užpildytą deklaraciją?

Metinė pajamų deklaracija ir jos priedai pateikiami per VMI prie FM elektroninio deklaravimo sistemą (<http://deklaravimas.vmi.lt>) arba gali būti pristatyta į bet kurią apskrities valstybinę mokesčių inspekciją (toliau - AVMI): įteikta tiesiogiai AVMI darbuotojui, atsiųsta paštu į AVMI jų skelbiamais adresais arba į VMI prie FM Deklaracijų tvarkymo skyrių adresu: Neravų g. 8, 66257 Druskininkai.

Informaciją apie deklaracijų pildymą ir teikimą elektroniniu būdu galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: deklaravimas.vmi.lt).

14. Papildoma informacija

Išsamią informaciją apie pensijų įmokas mokantiems asmenims taikomą lengvatą galima rasti GPMĮ 21 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI interneto svetainėje adresu: www.vmi.lt) arba dėl konsultacijų galima paskambinti trumpuoju tel. Nr. 1882 (Mokesčių informacijos skyrius).